

СУТНІСТЬ І ЗМІСТ ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ ЗА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В КОЛОНІЯХ

Колб О. Г., Годлевська-Коновалова А. В.

У статті з'ясовано сутність і зміст прокурорського нагляду за оперативно-розшуковою діяльністю в колоніях України, визначено основні проблемні питання, що виникають у зв'язку з цим, та розроблено авторські науково обґрунтовані заходи щодо їх вирішення

Як свідчить практика, однією з проблем, що виникають у процесі виконання/відбування покарань в Україні, є низький рівень забезпечення режиму таємності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності (ОРД) та вжиття інших заходів, пов'язаних з цим видом суспільних відносин.

Особливої уваги у зв'язку з цим заслуговує такий напрям робіт, що зазначений у Зводі відомостей, які становлять державну таємницю, як ОРД у колоніях. Як щодо цього слушно зазначили деякі науковці, ОРД є одним із проблемних напрямів у сфері виконання покарань, оскільки щорічно реєструються випадки вчинення нових кримінальних правопорушень як особами, котрі відбувають покарання в установах виконання покарань (УВП), так і персоналом Державної кримінально-виконавчої служби (ДКВС) України. При цьому варто констатувати, що означена проблематика має хронічний характер із часів незалежності України та суттєво впливає на зміст кримінально-виконавчої та запобіжної діяльності, що прямо стосується забезпечення режиму таємності під час проведення ОРД у колоніях.

Знову ж таки, як показує практика, однією з детермінант, що сприяє низькому рівню ОРД у колоніях, є здійснення некваліфікованого та формального прокурорського нагляду за цим видом оперативно-розшукової діяльності у зазначених УВП закритого типу, при тому, що нагляд за додержанням законів органами, що проводять ОРД, дізнання та досудове слідство, відповідно до положень п. 3 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про прокуратуру», належить до законодавчо визначених функцій діяльності зазначеного державного органу.

З огляду на це актуальною й такою, що має теоретико-прикладне значення, є постановка питання щодо необхідності з'ясування на доктринальному рівні сутності, змісту та особливостей ОРД, яка здійснюється у колоніях України.

Ключові слова: прокурорський нагляд, оперативно-розшукова діяльність, колонія, негласні слідчі (розшукові) заходи, режим таємності засуджений, персонал органів та установ виконання покарань.

Kolb O. H., Hodlevska-Konovalova A. V. The essence and content of prosecutorial supervision over operational and investigative activities in the colonies. The article clarifies the essence and content of prosecutorial supervision over operational and investigative activities in the colonies of Ukraine, identifies the main problems that arise in this regard, and developed the author's scientifically sound measures to address them.

As practice shows, one of the problems that arise in the process of execution - serving sentences in Ukraine, is the low level of secrecy in the implementation of operational and investigative activities (ORD) and other measures related to this type of public relations.

In this connection, the direction of work indicated in the Code of Information Constituting a State Secret, such as the ORD in the colonies, deserves special attention. As some scholars have rightly pointed out, the ORD is one of the problematic areas in the field of execution of punishments, as new criminal offenses are registered annually both by persons serving sentences in penitentiary institutions and by the staff of the State Penitentiary Service, (DKVS) of Ukraine. It should be noted that this issue is chronic since the independence of Ukraine and significantly affects the content of criminal-executive and preventive activities, which is directly related to ensuring secrecy during the ORD in the colonies.

Again, as practice shows, one of the determinants that contribute to the low level of ORD in the colonies is the implementation of unqualified and formal prosecutorial supervision of this type of operational and investigative activities in these penitentiary institutions of the closed type. And this despite the fact that the supervision of compliance with the law by the bodies conducting the ORD, inquiry and pre-trial investigation, in accordance with the provisions of paragraph 3 of Part 1 of Art. 2 of the Law of Ukraine "On the Prosecutor's Office" refer to the statutory functions of the said state body.

In view of this, the question of the need to clarify at the doctrinal level the essence, content and features of the ORD, which is carried out in the colonies of Ukraine,

is relevant and relevant in theoretical and applied significance.

Key words: *prosecutor's supervision, operational search activity, colony, covert investigative (search) measures, secrecy mode, convicted, personnel of bodies and institutions for the execution of sentences.*

Постановка проблеми. Як свідчить практика, однією з проблем, що виникають у процесі виконання/відбування покарань в Україні, є низький рівень забезпечення режиму таємності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності (ОРД) та вжиття інших заходів, пов'язаних із цим видом суспільних відносин. Особливої уваги у зв'язку з цим заслуговує такий напрям робіт, що зазначений у Зводі відомостей, які становлять державну таємницю [1], як ОРД у колоніях. Як щодо цього слушно зазначили деякі науковці, ОРД є одним із проблемних напрямів у сфері виконання покарань, оскільки щорічно реєструються випадки вчинення нових кримінальних правопорушень як особами, котрі відбувають покарання в установах виконання покарань (УВП), так і персоналом Державної кримінально-виконавчої служби (ДКВС) України [2, с. 86]. При цьому варто констатувати, що означена проблематика має хронічний характер із часів незалежності України та суттєво впливає на зміст кримінально-виконавчої та запобіжної діяльності, що прямо стосується забезпечення режиму таємності під час проведення ОРД у колоніях [3, с. 156-165].

Знову ж таки, як показує практика, однією з детермінант, що сприяє низькому рівню ОРД у колоніях, є здійснення некваліфікованого та формального прокурорського нагляду за цим видом оперативно-розшукової діяльності у зазначених УВП закритого типу, притому, що нагляд за додержанням законів органами, що проводять ОРД, дізнання та досудове слідство, відповідно до положень п. 3 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про прокуратуру», належить до законодавчо визначених функцій діяльності зазначеного державного органу [4, с. 333-340]. З огляду на це актуальною й такою, що має теоретико-прикладне значення, є постановка питання щодо необхідності з'ясування на доктринальному рівні сутності, змісту та особливостей ОРД, яка здійснюється у колоніях України.

Стан досліджень. Результати вивчення наукової літератури свідчать про те, що досить активно та плідно зазначеною проблематикою займаються такі вчені, як О.М. Бандурка, Т.М. Барабаш, В.Т. Білоус, Є.М. Блажівський, В.М. Гара-

шук, Б.М. Головкін, Л.Р. Грицаєнко, В.М. Гусаров, Л.М. Давиденко, О.М. Джужа, В.В. Долежан, Є.В. Дудко, О.С. Іщук, О.Г. Кальман, П.М. Каркач, І.О. Клочко, І.М. Козьяков, О.Г. Колб, Т.В. Корнякова, М.В. Косюта, В.В. Криватюк, В.В. Кулаков, М.П. Курило, М.Й. Курочка, Р.В. Лемак, О.М. Литвак, В.Т. Маляренко, І.Є. Марочкін, О.В. Мельник, О.Р. Михайленко, М.І. Мичко, С.С. Мірошниченко, В.В. Мойша, В.Г. Неділько, Ю.О. Новосад, В.П. Півненко, І.В. Рогатюк, Г.П. Середа, Д.О. Супруненко, Є.О. Шевченко, Ю.С. Шемшученко, П.В. Шумський, В.М. Юрчишин, М.К. Якимчук. Водночас варто зауважити, що у сучасних умовах реформування законодавства України з питань ОРД і кримінально-виконавчої діяльності зазначена проблематика досліджена неповністю, тому об'єктивно обумовлює необхідність активізації наукових розробок, що стосуються, зокрема, особливостей здійснення прокурорського нагляду у сфері виконання покарань.

Виклад основних положень. Якщо виходити з результатів зазначеного дослідження та вимог Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах та організаціях, який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2013 року № 939, то можна констатувати, що ОРД у колоніях має свої особливості, які варто врахувати під час здійснення прокурорського нагляду у сфері виконання покарань. Зазначений вид суспільно-правової діяльності здійснюється перш за все на підставі вимог ч. 2 ст. 19 Конституції України, відповідно до якої органи державної влади (у цьому разі - органи та установи виконання покарань) та їх посадові особи (персонал Державної кримінально-виконавчої служби (ДКВС) України) зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [5, с. 129-140]. Основоположим нормативно-правовим актом, який безпосередньо регулює суспільні відносини, що виникають у ході проведення ОРД у сфері виконання покарань, є Закон України «Про оперативну-розшукову діяльність», відповідно до положень ст. 5 якого зазначений вид діяльності реалізується уповноваженими для цього державними органами, а саме оперативними підрозділами органів та установ виконання покарань (УВП) та слідчих ізоляторів (СІЗО) ДКВС України. При цьому варто зазначити, що ОРД у сфері виконання покарань України зазначеними оперативними підрозділами здійснюється лише щодо ув'язне-

них під варту та засуджених, і це можна віднести до однієї з особливостей забезпечення режиму секретності в органах та УВП, що мають враховувати прокурори, здійснюючи прокурорський нагляд. Її сутність у цій ситуації полягає в тому, що в разі отримання будь-яким чином секретної інформації (викрадення, знайдення, отримання під час збігу певних обставин (наприклад, шляхом підслуховування розмови оперативних працівників)) іншими особами з числа персоналу ДКВС України, які не наділені, згідно із законом, функціями ОРД, а також її розголошення кримінальна відповідальність настає за ст. 328 КК України «Розголошення державної таємниці» [6, с. 14-22].

Ще однією особливістю забезпечення режиму секретності під час здійснення ОРД та прокурорського нагляду у сфері виконання покарань з означених питань [7, с. 88-98] є те, що зазначену діяльність щодо персоналу та УВП з часу створення Державного бюро розслідувань (ДБР) України здійснюють саме оперативні підрозділи цієї структури, а не оперативні підрозділи власної служби безпеки ДКВС України, які втратили цю функцію та були ліквідовані на підставі закону про ДБР. Водночас можна вважати правовою прогалиною та правовою колізією, що стосується змісту ОРД у сфері виконання покарань та дещо не співвідноситься із сутністю принципу законності, який закріплений у ст. 5 Кримінально-виконавчого кодексу (КВК) і ст. 2 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України», а також певною мірою впливає на ефективність процесу забезпечення режиму таємності в органах та установах виконання покарань, те, що на законодавчому рівні ОРД у колоніях мають здійснювати лише відповідні оперативні підрозділи [8, с. 67-80]. Зокрема, йдеться про те, що у КВК закріплена правова основа ОРД лише щодо оперативних підрозділів колоній, що впливає з назви ст. 104 цього Кодексу та його частини першої, що прямо суперечить ст. 5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» і звужує її зміст. Більш того, у ч. 2 ст. 104 КВК взагалі закріплена така колізійна норма: всупереч назві та ч. 1 цієї статті ОРД дозволена оперативним підрозділам всіх органів та УВП.

Для того щоб розібратись у цій законодавчій «еквілібристиці» (від лат. "aequilibrias" - «рівновага»; «вміння легко пристосовуватись до різних обставин») [9, с. 672], варто здійснити аналіз деяких норм КВК, що стосуються зазначеної проблематики. Так, у ст. 11 цього Кодексу встановлено виключний перелік видів органів та установ

виконання покарань. При цьому до УВП віднесені арештні доми, кримінально-виконавчі установи, спеціальні виховні установи (виховні колонії) та СІЗО у випадках, передбачених цим Кодексом (ч. 2 ст. 11 КВК). Кримінально-виконавчі установи поділяються на установи відкритого типу (виправні центри) та установи закритого типу (виправні колонії) (ч. 3 ст. 11 КВК).

Виходячи з цього, констатуємо, що як назва ст. 104 КВК, так і її зміст мають бути приведені до відповідних положень ст. 11 цього Кодексу. Так, слід або з її частини другої виключити словосполучення «органи та установи виконання покарань», або говорити лише про оперативні підрозділи колоній, або всі глави Особливої частини КВК, що стосуються виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі (глава 13 «Виконання покарання у виді обмеження волі», глава 12 «Виконання покарання у виді арешту»), доповнити відповідною статтею «Особливості проведення оперативно-розшукової діяльності в установах виконання покарань». Важливість цієї видозміни є очевидною, позаяк, по-перше, таким чином будуть ліквідовані правові прогалини та колізії, що закріплені у ст. 104 КВК, по-друге, під час кваліфікації правопорушень із питань ОРД буде чітко визначено місце їх вчинення - УВП відповідного виду з огляду на те, що, згідно з вимогами ч. 4 ст. 3 Кримінального кодексу (КК) України, застосування закону про кримінальну відповідальність за аналогією заборонено [10, с. 258-262], тому місце злочину у цьому разі набуває обов'язкової ознаки у складі об'єктивної сторони будь-якого кримінального правопорушення. Без сумніву, такий підхід дасть змогу також підвищити загалом режим секретності під час проведення ОРД у сфері виконання покарань України, на чому, власне, постійно наполягають науковці [11, с. 8-14].

До ще однієї особливості проведення прокурорського нагляду під час здійснення ОРД у колоніях можна віднести той факт, що зазначена діяльність має співвідноситись із змістом мети й завдань кримінально-виконавчого законодавства України. При цьому варто зазначити, що, відповідно до положень ст. 26 Закону України «Про прокуратуру», під час здійснення прокурорського нагляду за дотриманням законів у кримінальних справах, а також під час вжиття інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, прокурори, що реалізують зазначену функцію, не мають права здійснювати нагляд за ОРД у сфері виконання покарань (це виконують інші підрозділи органів

прокуратури) [12, с. 101-114]. Такий підхід, як показує практика, суперечить не тільки змісту та логіці прокурорського нагляду, який пов'язаний із зазначеною галуззю суспільних відносин, але й змісту ст. 22 КВК, що стосується діяльності прокурорів з означених питань у колоніях.

Таким чином, варто констатувати, що реально у сфері виконання покарань України органами прокуратури здійснюється такі два види прокурорського нагляду: той, що передбачений ст. 26 Закону України «Про прокуратуру» та ст. 22 КВК; той, що визначений у ст. 25 Закону України «Про прокуратуру» та ст. 14 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». Отже, у цій ситуації слід говорити про так звану конкуренцію правових норм [13, с. 79-83]. Для усунення зазначеної колізії правових норм варто було б ст. 26 Закону України «Про прокуратуру» доповнити ч. 5 такого змісту: «прокурори, які здійснюють нагляд у сфері виконання покарань, відповідно до положень кримінально-виконавчого законодавства, за дорученням керівника прокуратури мають право здійснювати також прокурорський нагляд за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності».

Зазначений законодавчий підхід не тільки наблизить предмет цих видів прокурорського нагляду, але й скоротить державні витрати, пов'язані зі здійсненням визначених у законі функцій органів прокуратури. Більш того, така діяльність буде відповідати меті й завданням кримінально-виконавчого законодавства, що визначені у ст. 1 КВК України. При цьому в контексті змісту досліджуваної проблематики привертають до себе увагу такі з цих елементів: діяльність щодо запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень засудженими (ч. 1 ст. 1 цього Кодексу); діяльність щодо профілактики асоціальної поведінки засуджених (ч. 2 ст. 1 цього Кодексу) [14, с. 168-184]. Як показує практика, і перший, і другий напрями передбачають під час проведення ОРД у сфері виконання покарань вжиття заходів конфіденційного характеру та постановку засуджених, схильних до вчинення правопорушень, на так звані профілактичні обліки, порядок ведення яких визначений не на рівні закону, якого правильного висновку дійшли деякі вчені [15, с. 281-283], а на підставі відомчих нормативно-правових актів, що не тільки суперечить ч. 2 ст. 19 Конституції України, але й п. 14 ст. 92 Основного Закону, відповідно до якої виключно законами України визначаються організація і діяльність органів та установ виконання покарань. Зокрема, у п. 1 Розділу XXIII

«Нагляд за засудженими» Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань (ПВР УВП) зазначено, що задля підтримання належного правопорядку в УВП, запобігання злочинам та правопорушенням серед засуджених відбувається вжиття комплексу спеціальних профілактичних заходів щодо виявлення, постановки на облік та організації нагляду за особами, схильними до вчинення правопорушень. Так, щорічно на профілактичних обліках УВП перебуває більше 7% від загальної кількості засуджених (до 3,5 тисяч осіб), у тому числі тих, що схильні до втечі; нападу та захоплення заручників; злісної непокори; самогубства або членошкідництва; виготовлення зброї або вибухових пристроїв; вживання й розповсюдження наркотичних речовин; організації азартних ігор під матеріальну зацікавленість. Цікавим у зв'язку з цим є той факт, що така тенденція склалась із означених питань у сфері виконання покарань України з 1991 року і триває досі (2021 рік). При цьому, як під час перебування органів та УВП у системі МВС України (до 1998 року включно), так і сьогодні (2021 рік) запобіжна діяльність у сфері виконання покарань має келейний (таємний) [9, с. 263] характер і належить до одного з елементів та особливостей забезпечення режиму таємності під час проведення ОРД у галузі суспільних відносин.

Водночас у змісті цієї діяльності є відкрита інформація, яка використана у роботі для обґрунтування необхідності здійснення запобіжної діяльності щодо ув'язнених під варту та засуджених, які перебувають на профілактичних обліках, на рівні закону, а не на підставі відомчих нормативно-правових актів (наприклад, ПВР УВП), а також прокурорами під час здійснення передбаченого законом нагляду за законністю діяльності органів та УВП. Додатковим аргументом щодо цього виступають ті статистичні дані, які були зафіксовані у сфері виконання покарань України протягом 1991-2021 років і прямо стосуються досліджуваної у зазначеній науковій розробці проблематики. Зокрема, у 1992 році - першому періоді перебування органів та УВП у складі МВС України - до дисциплінарної відповідальності були притягнуті 9 тис. 140 засуджених за вживання спиртних напоїв (у 1991 році - 10 тис. 447 осіб); 9 тис. 619 - за виготовлення, пронесення або зберігання заборонених предметів (у 1991 році - 9 тис. 214 осіб); 42 - за вживання наркотичних речовин [13, с. 12]. При цьому на профілактичних обліках УВП перебувала лише незначна частина правопорушників (до 7% від загальної кількості всіх засуджених)

[16, с. 1-2]. У 1998 році - останньому періоді перебування органів та установ виконання покарань у системі МВС України - до дисциплінарної відповідальності за вживання спиртного було притягнуто 2 тис. 575 засуджених, позбавлених волі; за виготовлення колючо-ріжучих предметів - 1 тис. 337 осіб [13, с. 22-23]. Знову ж таки тільки 15% від усіх правопорушників були взяті на профілактичний облік (із 156 тис. 827 - 23 тис. 579 засуджених) [17, с. 68]. Важливим у зв'язку з цим є також такий факт: з 1991 по 1998 роки, коли органи та установи виконання покарань перебували у складі МВС України, інформація з питань профілактики злочинів та інших правопорушень [18, с. 31-45], які вчинялись як засудженими, так і персоналом зазначених підрозділів, мала відкритий характер і була доступною для всіх, хто потребував її аналізу, тобто Головне управління виконання покарань (ГУВП) та МВС України загалом чітко дотримувались вимог принципу гласності, який був закріплений в Основних напрямках реформи кримінально-виконавчої системи в Українській РСР, що були затверджені Постановою Кабінету Міністрів Української РСР від 11 липня 1991 року № 88 [19, с. 4]. Водночас із 1999 по 2015 роки, коли органи та УВП посідали самостійне місце у системі державної виконавчої влади та керувались її центральними органами (Державним департаментом України з питань виконання покарань (ДДУПВП)) до 2010 року та Державною пенітенціарною службою (ДПтС) України - з 2011 до 2016 роки), вся інформація, що стосувалась їхньої оперативно-службової, включаючи запобіжну, діяльності, набула конфіденційного характеру («для службового користування»), отже, суперечила як ст. 5 КВК, так й іншим законам з означених питань, а також стала недоступною для громадськості, науковців та інших фахівців у галузі кримінально-виконавчого права [20, с. 8-15]. Це можна також віднести до особливостей забезпечення режиму таємності під час проведення ОРД у сфері виконання покарань України у той період.

У 2016 році Департамент ДКВС Мін'юсту вперше та востаннє донині (2021 рік) видав інформаційний бюлетень відкритого змісту (без обмежень конфіденційності та режиму секретності) про стан правопорядку, ізоляції та нагляду, діяльність підрозділів охорони, пожежної безпеки та воєнізованих формувань ДКВС у 2016 році, знявши таким чином «завісу таємничості» з питань запобігання кримінальним правопорушенням у сфері виконання покарань, у тому числі засобами ОРД [21]. Зокрема, у 2016 році на профілактичних

обліках у відділах нагляду й безпеки виправних колоній перебували 3 тис. 304 злісних порушників режиму відбування покарання (у 2015 році - 3 тис. 624 особи) [19, с. 16]. Крім цього, на інших профілактичних обліках перебували 514 засуджених, схильних до втечі; 232 - до нападу та захоплення заручників; 583 - до злісної непокори; 2 тис. 62 - до самогубства або членокідництва; 46 - до виготовлення зброї або вибухових предметів; 1 335 - до вживання й розповсюдження наркотичних речовин; 391 - до організації азартних ігор під зацікавленість [21, с. 16].

Таким чином, вперше у відкритому режимі Міністерством юстиції України були опубліковані відомості про засуджених, які перебували на профілактичних обліках, що дало змогу говорити про необхідність видозміни КВК України з цих питань, у тому числі сьогодні. Так, варто це питання регулювати не на рівні відомчих нормативно-правових актів, а на рівні закону. Отже, логічно було б ст. 104 КВК «Оперативно-розшукова діяльність у колоніях» доповнити ч. 3 такого змісту.

«Відповідно до закону з питань оперативно-розшукової діяльності, оперативні підрозділи органів та установ виконання покарань ведуть профілактичні обліки щодо засуджених, схильних до вчинення правопорушень. Про факт постановки зазначених осіб на профілактичний облік засуджені повідомляються письмово під розпис, а також їм роз'яснюється у зв'язку з цим їхній правовий статус».

За такого законодавчого підходу, звичайно, видозміниться діяльність щодо забезпечення режиму таємності у сфері виконання покарань з урахуванням, зокрема, вимог Законів України «Про захист персональних даних», «Про державну таємницю» та «Про оперативно-розшукову діяльність», а також набуде нового змісту та форм запобіжна діяльність у зазначеній галузі суспільних відносин з урахуванням особливостей детермінації кримінальних правопорушень, що вчиняються засудженими та персоналом органів та УВП [22, с. 274-280].

Висновок. Отже, результати відображеного у науковій статті дослідження дають змогу констатувати, що за сутністю та змістом прокурорський нагляд за ОРД у колоніях є одним з невід'ємних елементів прокурорського нагляду, що здійснюється загалом у сфері виконання покарань, позаяк оперативно-розшукова діяльність є необхідною складовою частиною процесу виконання/відбування покарань, що передбачено відповідними нормами кримінально-виконавчого законодавства

України. Отже, логічним у зв'язку з цим є й інший висновок з означеної проблематики дослідження. Так, на законодавчому рівні варто об'єднати ці два види прокурорського нагляду з огляду на те, що вони здійснюються в одній галузі суспільних відносин, а саме у сфері виконання покарань.

Література

1. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю : Наказ Служби безпеки України від 23 грудня 2020 року № 383. URL: zakon.rada.gov.ua.

2. Никифорчук Д.М., Колб О.Г. Зміст оперативно-розшукової діяльності у колоніях. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2019. № 4 (62). С. 86-96.

3. Вознюк А.А. Концептуальні засади запобігання суспільно небезпечним діям. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2016. № 2 (99). С. 156-165. URL: <https://scientbul.naiu.kiev.ua/index.php/scientbul/article/view/179>.

4. Кваша О.О. Значення філософської категорії причинності у кримінально-правових дослідженнях: традиції та сучасність. *Правова держава*. 2017. Вип. 28. С. 333-340. URL: http://pravovaderzhava.org.ua/ua/zmist-nomeriv/pravova-derjava-vipusk-28-_2017_.html.

5. Дудоров О.О., Мазур М.В. Реалізація принципу верховенства права при застосуванні закону про кримінальну відповідальність: постановка проблеми, міжнародний і зарубіжний досвід. *Юридичний електронний науковий журнал*. 2017. № 5. С. 129-140. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2017/36.pdf.

6. Бабенко А.М. Тактико-психологічні, кримінально-процесуальні, адміністративно-правові та оперативно-розшукові заходи профілактики і запобігання кримінальним правопорушенням. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 1. С. 14-22. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2021/1/5.pdf>.

7. Тичина Д.М. Удосконалення діяльності прокуратури в державному механізмі запобігання злочинам в Україні. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 1 (102). С. 88-98. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvknuds_2017_1_10.pdf.

8. Загиней-Заболотенко З.А. Визначеність vs невизначеність кримінального законодавства України. *Право України*. 2020. № 2. С. 67-80. URL: https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/pravo_2020_2/pravo_2020_2-s4.

9. Булыко А.Н. Большой словарь иностранных слов. 35 тыс. слов. 3-е изд., перераб. Москва : Мартин, 2010. 704 с.

10. Вознюк А.А. Час вчинення злочину: актуальні проблеми кримінально-правового розуміння. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 3. С. 258-262. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/3/50.pdf>.

11. Колб О.Г., Копотун І.М., Джужа О.М., Пасічник Д.С. Запобігання надзвичайним подіям кримінально-правового характеру у кримінально-виконавчих установах в Україні. *Znanstvena Misel: Global Science Center LP*. 2020. № 47-2 (47). С. 8-14.

12. Карчевський М.В., Кудінов А.С. Ефективність кримінально-правового регулювання в Україні. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2016. № 4. С. 101-114. URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/537>.

13. Ус О.В. Кваліфікація злочину при конкуренції спеціальних кримінально-правових норм. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2019. Вип. 56. Т. 2. С. 79-83. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/919243.pdf>.

14. Головкин Б.М. Теперішнє і майбутнє кримінології. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 149. С. 168-184. URL: <http://plaw.nlu.edu.ua/issue/view/12367/6456>.

15. Колб О.Г. Установа виконання покарань як суб'єкт профілактики злочинів : монографія. Луцьк : РВВ «Вежа» ; Волинський державний університет ім. Лесі Українки, 2006. 464 с.

16. Оперативно-служебная деятельность учреждений уголовно-исполнительной системы МВД Украины в 1992 году : информационный бюллетень. № 4. Киев : Главное управление по исполнению наказаний МВД Украины, 1993. 46 с.

17. Оперативно-службова і виробничо-господарська діяльність органів і установ виконання покарань України у 1998 році : інформаційний бюллетень. № 2. Київ: ДДУПВП, 1999. 83 с.

18. Лисодєд О.В., Остапко К.С. Органи та установи виконання покарання у виді позбавлення волі в Україні (1917-2004 роки). *Форум права*. 2021. № 2. С. 31-45. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.4650273>.

19. Основные направления реформы уголовно-исполнительной системы в Украинской ССР : утв. Постановлением Кабинета Министров Украинской ССР от 11 июля 1991 года № 88. Киев : ГУИН МВД Украины, 1991. 18 с.

20. Загиней З.А. Результати негласних слідчих (розшукових) дій як доказ незаконного використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових обов'язків.

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

Eurasian Academic Research Journal. 2017. № 11 (17). С. 8-15. URL: http://www.earj.org/wp-content/uploads/2018/04/2017_17_EARJ.pdf.

21. Про стан правопорядку, ізоляції та нагляду, діяльність підрозділів охорони, пожежної безпеки та воєнізованих формувань Державної кримінально-виконавчої служби України у 2016 році : інформаційний бюлетень. Київ : Департамент ДКВС Міністерства юстиції України, 2017. 34 с.

22. Головкін Б.М. Про детермінацію злочинності. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 274-280. URL: http://kul.kiev.ua//images//A/Chasopis/CHAS20_1.pdf.

Колб О.Г.,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України,
професор кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
<https://orcid.org/0000-0003-1792-4739>

Годлевська-Коновалова А. В.,
кандидат юридичних наук,
прокурор Бучанської окружної прокуратури
Київської області